

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Molnár Miklós Viktor Ügyvédi Iroda (...) által képviselt(.....) felperesnek a dr. Szentesi Mária ügyvéd (...) által képviselt(.....) alperes ellen 4.509.315 forint megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság (jelenlegi neve: Fővárosi Törvényszék) 2011. december 6-án kelt 9.G.41.297/2011/4. számú ítélete ellen az alperes részéről 6. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 110.000 (egyszáztízezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes jogelődje, a ...ellen a perben nem álló hitelező által 2009. július 9-én kezdeményezett felszámolási eljárásban a bíróság megállapította az adós fizetéseképtelenségét és elrendelte a felszámolását, a felszámolás kezdő időpontja 2009. december 1. napja.

A felperes jogelődje, a ...(a továbbiakban a felperes és jogelődje együtt: felperes) és az alperes 2009. szeptember 17-én „Kompenzációs megállapodás” elnevezésű szerződést (a továbbiakban: Megállapodás) kötöttek. Ebben rögzítették, hogy a felperes 5.841.027 forint összeggel tartozik az alperesnek, az alperes pedig 4.509.315 forint összeggel tartozik a felperesnek, amely tartozásukat kölcsönösen kompenzálják egymás felé. Az elszámolás alapján a felperes 1.331.712 forintot köteles az alperes részére megfizetni, a beszámított követeléseket a felek kölcsönösen megfizetettként elismerik, és pénzügyileg rendezettnek tekintik.

A felperes (a nevében eljáró felszámolója útján) 2010. március 23-án nyújtott be keresetet a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 40.§ (1) bekezdésének c) pontjára hivatkozással.

Követelését arra alapította, hogy a Megállapodás érvénytelen, mivel az alapján az alperes, mint hitelező a Cstv. szerinti kielégítési sorrenden kívül és a nyilvántartásba-vételi díj megfizetése nélkül hozzájutott a követeléséhez, ami, a többi hitelezőhöz képest előnyben részesítésnek minősül.

Az elsőfokú bíróság 2010. december 8-án kelt 9.G.40.555/2010/8. számú ítéletét a Fővárosi Ítélőtábla a 2011. június 2-án kelt 11.Gf.40.076/2011/5. számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasította. Az újabb eljárásra adott iránymutatása szerint elegendő a Megállapodás érvénytelenségének megállapítása, mivel a Megállapodás alapján pénzmozgás nem volt, ezért az eredeti állapot helyreállításához nem hozható marasztaló határozat. Ennek következményeként az alperes követelési joga - az eddig is fennálló 1.331.712 forint követelése mellett, amennyiben az a Cstv.-ben meghatározott jogvesztő határidő eltelte miatt nem szűnt meg - 4.509.315 forintra ismét megnyílik és a felperesnek is feléled az alperessel szembeni 4.509.315 forint összegre a követelési joga. A Fővárosi Ítélőtábla a végzésében rögzítette azt is, hogy az alperes követelésének érvényesíthetősége akkor nyílik meg újra, ha a beszámítási jognyilatkozatot érvénytelenítő ítélet jogerőre emelkedik. A Megállapodás érvénytelenségének a megállapítása azzal a jogkövetkezménnyel jár, hogy az abban foglalt beszámítás nem szünteti meg a kötelezettségeket a Ptk. 296.§ (2) bekezdésének megfelelően, hanem az alperes hitelezői igénybejelentéssel élhet a felperes felszámolási eljárásában a Cstv. 37.§ (2) bekezdésében meghatározott határidőn belül.

Az újabb eljárásban a felperes keresete kizárólag marasztalásra irányult, az alperes kötelezését kérte 4.509.315 forint és a perköltség megfizetésére. A felperes álláspontja szerint a 2010. március 23-ai keresetindításával bejelentett megtámadási jogát gyakorolta, és a Megállapodás az alperesnek a többi hitelezőhöz képest történt előnyben részesítése miatt fennálló érvénytelensége miatt az alperes fizetési kötelezettsége beszámítással nem szüntette meg, hanem az alperes fizetési kötelezettsége továbbra is fennáll.

Az alperes érdemi ellenkérelme a korábbi eljárásban előadottakkal azonos volt. A kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a Megállapodás a felek kölcsönös követeléseit rendezte, és a felperes nem részesítette előnyben az alperest a többi hitelezőhöz képest. A Megállapodással a felek kölcsönösen rendezték a követeléseiket.

Az elsőfokú bíróság a 2011. december 6-án kelt 9.G.41.297/2011/4. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 4.509.315 forintot, valamint 381.800 forint perköltséget, míg az alperes a

fellebbviteli bíróság által megállapított költséget maga viseli. Kötelezte az alperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 270.600 forint eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a Megállapodás az alperes részéről a Ptk. 242. §-ának megfelelő, olyan tartozáselismerő nyilatkozat is, amelyből tényként megállapítható az alperes 4.509.315 forint tartozása a felperes irányába. A Megállapodás alapján az alperes mentesült volna a fennálló pénzkiadási kötelezettség teljesítése alól, amely a többi hitelezőhöz képest előnyösebb helyzetet jelent, ezért a felperes a keresetében alappal élhet a Cstv. 40.§ (1) bekezdésének c) pontja alapján a megtámadási jogával. A keresetindítással a megtámadási nyilatkozat önmagában váltja ki az érvénytelenséget a Megállapodás megkötésének napjára visszamenőleges hatállyal. Az érvénytelenség nem annak bírói megállapításának tényétől függ, ezért a felperes nem tárgyi keresethalmazatot előidéző megállapítási és marasztalási pert indított, hanem az érvénytelenség tényén alapuló marasztalási pert a Cstv. 40.§ (1) bekezdésének c) pontjában biztosított megtámadási jogának gyakorlásával. A Megállapodásban kiadott beszámítási nyilatkozat az alperes előnyben részesítését jelentette a többi hitelezőhöz képest, ezért az érvénytelen, így az nem szüntethette meg a kötelmet, az alapján az alperes nem mentesülhet a pénzáadási kötelezettsége alól. A pervesztes alperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles a felperes részére ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére, továbbá a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt eljárási illeték állam javára történő megfizetésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 13.§ (2) bekezdése alapján.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett, elsősorban az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság már a tárgyalás kitűzésekor a 2/I. sorszámú végzésével tudatosította a felekkel, az újabb eljárásban a korábbi ítéletével megegyező tartalmú ítéletet fog hozni, és tényleges bizonyítási eljárást nem kíván lefolytatni. Az alperes kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az újabb eljárásában figyelmen kívül hagyta a Fővárosi Ítéltábla 11.Gf.40.076/2011/5. számú végzésében foglaltakat. Kifejtette, hogy a Megállapodásban rögzített beszámítás a teljesítés speciális módja, amely a Ptk. 296.§-a alapján a kötelezettséget megszünteti. A beszámítási nyilatkozat nem rögzít fizetési kötelezettségvállalást és nem is keletkeztethet fizetési kötelezettséget, a beszámításról szóló megállapodás nem lehet jogalapja a fizetésre kötelezésnek. A Ptk. 296.§-a alapján a beszámítás alapvetően egyoldalú jogügylet, az alperes beszámításra vonatkozó nyilatkozatához nem szükséges a másik fél elfogadása. A Megállapodásban mindkét fél megtette a Ptk. 296.§-a szerinti egyoldalú jognyilatkozatot, azonban abból eredően a feleket illető jogok és terhelő kötelezettségek nem keletkeztek. A Megállapodásban a felek arról nyilatkoztak,

hogy a beszámított követeléseket kölcsönösen megfizettként elismerik, és pénzügyileg rendezettnak tekintik. Az alperes álláspontja szerint a Cstv. 40.§ (1) bekezdésének c) pontja alapján a felperes csak a saját jognyilatkozatát támadhatja meg, de az alperes egyoldalú, a Ptk. 296.§-a alapján tett beszámítási nyilatkozatát nem. Amennyiben a felperes beszámítási nyilatkozata érvénytelennek minősülne, attól még az alperes beszámítási nyilatkozata nem lenne érvénytelen. A felperes nem támadhatja a Cstv. 40.§ (1) bekezdésének c) pontja alapján az alperes beszámítási nyilatkozatát érvénytelenség jogcímén, ezért nem kérheti az alperes marasztalását sem, így a felperes keresetét el kellett volna utasítani. Amennyiben ezt az álláspontot a Fővárosi Ítéltábla nem fogadná el, arra az esetre az alperes előadta, hogy a Cstv. 40.§ (1) bekezdésének c) pontja alapján indított megtámadási perrel érintett szerződés vagy más jognyilatkozat az általános szabályoktól eltérően a bíróság ítélete alapján minősülhet érvénytelennek. Ennek az is a következménye, hogy az alperesnek az 5.841.027 forint követelése is csak a jogerős bírói ítélet következtében minősülhet a Cstv. 37.§ (2) bekezdése szerinti hitelezői igénynek, tehát az alperes a hitelezői igényét a felszámolási eljárásban mindaddig nem jelenthette be, amíg az érvénytelenséget megállapító jogerős bírói ítélet alapján esedékessé nem válik.

Az alperes a fellebbezésében előadta azt is, hogy a Cstv. 36.§ (1) bekezdése is lehetővé teszi a beszámítást, mégpedig függetlenül a kielégítési sorrendtől. Az érvénytelenség megállapítására irányuló keresetben a felperesnek azt is igazolnia kellett volna, hogy az alperes követelése nem áll fenn vagy azt a felszámoló nem ismeri el, azonban a felperes a perben nem vitatta az alperes követelését. Önmagában abból, hogy az alperes a Megállapodás alapján mentesült a felperes felé fennálló pénzkiadási kötelezettség teljesítése alól, még nem minősíthető a többi hitelezőhöz képest előnyben részesített hitelezőnek. A Cstv. 40.§ (1) bekezdésének c) pontja alapján indult megtámadási perben megvalósíthatatlan a beszámítási lehetőség gyakorlása, mivel a Cstv. 36.§ (1) bekezdése alapján csak olyan követelés beszámításának van helye, amelyet a felszámoló elismertként vett nyilvántartásba, azonban az alperes a beszámítási nyilatkozatokra figyelemmel hitelezői igényt nem jelentett be a felperes felszámolási eljárásában. Az alperes álláspontja szerint a Cstv. 40.§ (1) bekezdésének c) pontja alapján indult per tárgya csupán a szerződés, illetve jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítására irányulhat, de hitelezői igények elbírálására a per keretében nincs lehetőség.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú eljárási költségekben való marasztalását kérte. Hangsúlyozta, hogy a Megállapodás tényét és joghatályát nem befolyásolja a beszámítási jog egyoldalú nyilatkozattal történő gyakorlásának joga, tehát nem minősíthető a kétoldalú megállapodás olyan felesleges jogi aktusnak, amelyre figyelemmel alkalmazhatatlan volna a Cstv. 40.§ (1) bekezdésének c) pontja. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Megállapodással az alperes a többi hitelező igényérvényesítési lehetőségéhez képest előnyben részesült, egyrészt a soron kívüli kielégítéssel, másrészt a hitelezői igény bejelentésének és

nyilvántartásba-vételi díj megfizetésének szükségtelenségével, és az elismert pénztartozás tényleges megfizetésének kötelezettsége alóli mentesülésével. A Megállapodás nem kizárólag az alperes beszámítási tényközlésének passzív tudomásvétele volt, hanem tartozáselismerés is, amellyel a felperes elismerte az alperessel szemben beszámításra alkalmas, összecszerűen pontosan meghatározott fizetési kötelezettségét, amely nyilatkozat nélkül az alperes nem tehetne volna meg a beszámítási nyilatkozatát. Az érvénytelenség nem a bíróság jogerős ítélete alapján keletkezik a jövőre vonatkozó időbeli hatállyal, hanem a szerződéskötés időpontjára visszamenőleges hatályú az érvénytelenség. Az alperes sem a felszámolási eljárásban, sem a jelen peres eljárásban nem gyakorolta a Cstv. 36.§ (1) bekezdésében biztosított beszámítási jogát, így jogszerűen nem kerülhetett sor a beszámításra. Az alperes előnyben részesített hitelezőnek minősül.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita eldöntéséhez szükséges mértékben tisztázta, és az általa megállapított tényállást az alperes a fellebbezésében nem vitatta. A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak jogi indokaival, amelyeket nem kíván megismételni, de a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat hangsúlyozza.

A másodfokú bíróság hatályon kívül helyezése folytán lefolytatott újabb eljárásban a felperest megillette a keresetváltogatás joga, mivel ezt tiltó jogszabályi rendelkezés nincs. A felperes az újabb eljárásban a keresetét kizárólag az alperes marasztalására tartotta fenn, követelése összegét az alperes által elismert 4.509.315 forintban határozta meg, amely tartozást az alperes a Megállapodásban elismert.

A Cstv. 40. § (1) bekezdésének c) pontja alapján az adós nevében a felszámoló keresettel megtámadhatja az adósnak a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző kilencven napon belül és azt követően kötött szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha annak tárgya egy hitelező előnyben részesítése.

Alaptalanul hivatkozik az alperes arra, hogy a Megállapodás az alperesnek a Ptk. 296.§ (1) bekezdése alapján tett egyoldalú címzett jognyilatkozata, amelyet a felperes a Cstv. 40.§ (1) bekezdésének c) pontjára alapítottnak nem támadhat meg, mivel a felszámoló csak az általa képviselt adós nyilatkozatát támadhatja. A Cstv. 40.§ (1) bekezdésének c) pontja alapján a felszámoló nemcsak az általa képviselt

adós nyilatkozatának megtámadására jogosult, hanem az adós meghatározott időtartamban kötött szerződésével kapcsolatosan is perindításra jogosult, és ilyen pernek minősül a jelen per tárgyává tett Megállapodás is. A Megállapodásban a felek az egymás irányában fennálló tartozásukat kétoldalú szerződésben rendezték, a kölcsönösen beszámított követeléseket megfizetettnek elismerték és pénzügyileg rendezettnek tekintették [Megállapodás utolsó bekezdése].

A Fővárosi Ítéltábla nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy az alperes egyoldalú, a felpereshez címzett, beszámítást tartalmazó nyilatkozatot tehetett-e volna, és mi lenne annak jogkövetkezménye, mert ilyen nyilatkozat nem tárgya a jelen pernek. A jelen per tárgya a felek Megállapodása, amelyben a felperes ténylegesen előnyben részesítette az alperest a többi hitelezőhöz képest, ugyanis az alperes a 4.509.315 forint összegű követeléséhez soron kívül hozzájutott, így a hitelezői igényét a felperes felszámolási eljárásában nyilvántartásba-vételi díj megfizetése mellett nem érvényesítette. Az alperes előnyben részesítésének ténye alapján a Megállapodás érvénytelen, ezért nem eredményezhette a felek által azzal elérni szándékozott joghatást, az alperes tartozásának megszüntetését. A megállapodás érvénytelensége folytán az alperes fizetési kötelezettsége jelenleg is fennáll, amelyet teljesíteni köteles. A felperes ezért kérhette kereseti kérelmében az alperes marasztalását, a 4.509.315 forint megfizetésére kötelezését. A marasztalásnak nem előfeltétele a Megállapodás érvénytelenségének a megállapítása, hanem egyik alapja a Megállapodás érvénytelenségének ténye. Az alperes fizetési kötelezettsége független attól, hogy az alperesnek van-e követelése a felperessel szemben.

A jelen pernek nem tárgya az sem, hogy az alperes hitelezőként bejelentkezhet-e és milyen összegre a felperes felszámolási eljárásában, és a nyilvántartásba-vételi díj megfizetése esetén a követelését a felszámoló köteles-e nyilvántartásba venni, az alperest megilleti-e és milyen összegre a követelése beszámításának joga, mivel ezekről a bíróságnak csak vita esetén, és erre irányuló határozott kérelem alapján kell döntenie.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítélete megfelel a jogszabályoknak, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253.§ (2) bekezdése szerint - a Pp. 254.§ (3) bekezdése alapján utalva annak helyes indokaira - helybenhagyta, és a sikertelenül fellebbező pervesztes alperest a Pp. 78.§ (1) bekezdésének alkalmazásával kötelezte a felperes részére a másodfokú eljárással összefüggésben felmerült, ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére. A Fővárosi Ítéltábla az ügyvédi munkadíj összegét a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) bekezdése és a 4/A.§ (1) bekezdésének megfelelően az áfára is figyelemmel állapította meg.

A fellebbezés elbírálása a Pp. 256/A. § (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül történt.

Budapest, 2013. január 17.

. Rózsa Éva s. k.
a tanács elnöke

Dr. Koday Zsuzsanna s. k.
előadó bíró

. Molnár József s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Gesztesi Diana
írnok